

[Time:3 Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1   **A) On the given outline map of World mark and name the following**   10

- 1) Low density population zone
- 2) Tras-siberian railway line
- 3) Equatorial forests
- 4) Rocky mountain
- 5) Industrial area of India

B] On the given outline map of Mumbai mark and name the following   5

1. Juhu beach
2. Vihar lake
3. Kurla terminals
4. Commercial area
5. Cattle shed

On the given outline map of Konkan mark and name the following

5

1. River savitri
2. Thane district
3. Matheran
4. Bird sanctuary
5. Ratnagiri district

- Q.2   Attempt any two questions from the following   20**
- a. Explain the role of citizens in Solid waste management
  - b. Explain different methods of solid waste management
  - c. Elaborate role of MCGM in solid waste management in Mumbai
- Q.3   Attempt any two questions from the following   20**
- a. Explain the concepts of sustainable agriculture.
  - b. Write a detailed note on “Corporate Social Responsibility”.
  - c. Explain the concepts of Green Consumerism and Green Business.
- Q.4   Attempt any two questions from the following   20**
- a. Write a note on – Ecotourism
  - b. What are the potentials for development tourism sector in India?
  - c. Elaborate consequences of tourism development in detail.
- Q.5   Attempt any two questions from the following   20**
- a . Write an essay on “Namarda Bachav Movement”
  - b. Write an essay on “Chipko Movement”.
  - c. Write a note on – Environmental Impact Assessment.

[वेळ: ३ तास]

[गुण:100]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

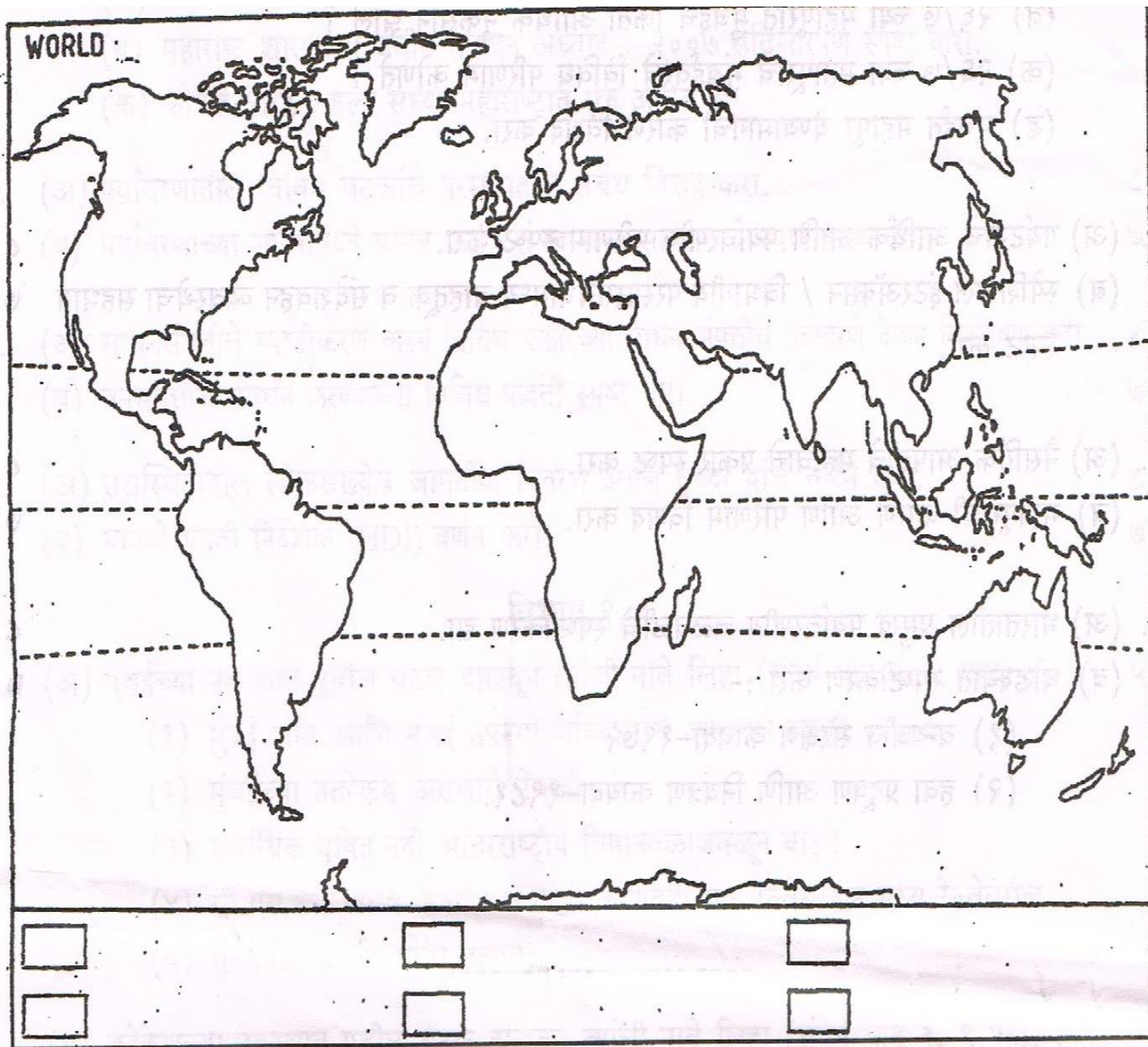
२ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

3. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ अ) तुम्हाला दिलेल्या जगाच्या नकाशाच्या आराखड्यामध्ये खालील घटक दाखवून नावे द्या 10
- 1) कमी घनता लोकसंख्या विभाग
  - २) ट्रास-सायबेरियन रेल्वे मार्ग
  - 3) विषुववृत्तीय जंगले
  - 4) खडकाळ पर्वत
  - 5) भारतातील औद्योगिक क्षेत्र
- ब.1) तुम्हाला पुरवलेल्या मुंबईच्या नकाशाच्या आराखड्यामध्ये खालील ठिकाणे दाखून नावे लिहा 5
1. जुहू बीच
  2. विहार तलाव
  3. कुर्ला टर्मिनल्स
  4. व्यावसायिक क्षेत्र
  5. गुरांचे गोठे
- ब.2) कोकणच्या नकाशा आराखड्यामध्ये खालील ठिकाणे दाखून नावे लिहा 5
1. सावित्री नदी
  2. ठाणे जिल्हा
  3. माथेरान
  4. पक्षी अभयारण्य
  5. रत्नागिरी जिल्हा
- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा 20
- a. घनकचरा व्यवस्थापनातील नागरिकांची भूमिका स्पष्ट करा.
  - b. घनकचरा व्यवस्थापनाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.
  - c. बृहन्मुंबई महानगर पालिकेची मुंबईतील घनकचरा व्यवस्थापनातील भूमिका विशद करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. 20
- a. शाश्वत कृषी विकासाची संकल्पना स्पष्ट करा.

- प्र.४
- b. व्यवसायाची सामाजिक जबाबदारी (CSR) यावर सविस्तर टीप लिहा
  - c. हरित व्यवसाय व हरित उपभोग या संकल्पना स्पष्ट करा.
- खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. 20
- प्र.५
- a. पर्यावरण पूरक पर्यटन यावर टीप लिहा.
  - b. भारतातील पर्यटन विकासासाठी कोणकोणत्या संधी आहेत?
  - c. पर्यटन विकासाचे परिणाम विशद करा.
- खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा 20
- a. नर्मदा बचाव आंदोलन – यावर निबंध लिहा.
  - b. चिपको आंदोलन यावर निबंध लिहा
  - c. पर्यावरण परिणाम परीक्षण यावर सविस्तर टीप लिहा.

Q.1.A/ प्र.१.ला. A

Q.1.B/ प्र.१.ला. B

